

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 422/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť B. H., B., zastúpeného advokátom JUDr. A. D., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 30/2011 z 15. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. augusta 2012 doručená sťažnosť B. H., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. A. D., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 30/2011 z 15. júna 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 28 Cb 179/2002 z 10. decembra 2003 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Cob 208/2004 z 8. februára 2005 zaviazal sťažovateľa zaplatiť Ing. A. M., B. (ďalej len „žalobkyňa“), sumu 18 256,66 € (550 000 Sk) s príslušenstvom a zmluvnou pokutou. Predmetom súdneho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 28 Cb 179/2002 (ďalej aj „pôvodné konanie“) bolo rozhodovanie o návrhu žalobkyne, ktorým sa domáhala proti sťažovateľovi zaplataenia ceny zo zmluvy o dielo, ktorú s ním ako objednávateľom uzatvorila písomne 17. júla 2000.

Sťažovateľ sa návrhom z 19. septembra 2005 podaným okresnému súdu domáhal obnovy uvedeného súdneho konania. Dôvodom na povolenie obnovy konania bola podľa sťažovateľa skutočnosť, že vo veci vedenej Okresným riaditeľstvom PZ B. pod sp. zn. ORP-547/1-OEK-B3-2005 bola 15. júna 2005 vypočutá žalobkyňa ako svedkyňa, ktorá uviedla, že podpis na odsúhlasených variantných návrhoch ako dôkaz predložený v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 28 Cb 179/2002 nie je podpisom sťažovateľa. Sťažovateľ považoval preukázanie toho, kto potvrdzoval variantný návrh projektu, za dôležité, keďže zadanie obsahu a rozsahu diela je podstatnou náležitosťou zákonnej úpravy zmluvy o dielo. Podľa jeho názoru výpoveď žalobkyne je novým dôkazom produkovaným v trestnom konaní, ktorý vznikol až po vyhlásení rozsudku v pôvodnom konaní, pričom takýto dôkaz môže byť významný a závažný pre rozhodnutie vo veci samej.

Okresný súd uznesením sp. zn. 26 Cb 119/2005 zo 7. júla 2010 (v poradí druhým, keďže v poradí prvé uznesenie okresného súdu z 8. februára 2006 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Cob 74/2006 z 27. júla 2006 o zamietnutí návrhu na obnovu konania zrušil najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obdo 1/2009 z 27. januára 2010 z dôvodu procesného pochybenia, pretože vo veci nebolo nariadené pojednávanie, a uvedenú vadu konania konštatoval aj ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 54/08 zo 16. októbra

2008, pozn.) povolil obnovu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 28 Cb 179/2002 [z dôvodu podľa „§ 228 ods. 1 písmeno a) O. s. p.“].

Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 26 Cb 119/2005 zo 7. júla 2010 podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Cob 302/2010 z 31. januára 2011 tak, že odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh na obnovu pôvodného konania zamietol.

Podľa sťažovateľa *«odvolací súd zmenu uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým bola obnova konania povolená, iba stručne odôvodnil tým, že „skutočnosti a dôkazy je potrebné považovať za nové vtedy, ak ich účastník konania nemohol bez svojej viny použiť napriek tomu, že v čase pôvodného konania objektívne existovali. Dôkaz, ktorým žalovaný odôvodnil svoj návrh však nemá takýto charakter, keď samotný žalovaný v návrhu na obnovu konania uvádza, že dôvodom obnovy konania je dôkaz produkovaný v trestnom konaní, ktorý vznikol až po tom, čo bol vyhlásený rozsudok napadnutý návrhom na obnovu konania“... Na základe takýchto právnych úvah dospel odvolací súd k záveru, že „žalovaným označený dôkaz, ktorý v pôvodnom konaní vôbec neexistoval, [nemožno] zaradiť medzi dôvody oprávňujúce súd povoliť v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) O. s. p. obnovu konania“...».*

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obdo 30/2011 z 15. júna 2012 dovolanie sťažovateľa *„s poukazom na ustanovenie § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol“.* Sťažovateľ považuje závery dovolacieho súdu za arbitrárne, a to z týchto nasledovných dôvodov:

„a) Najvyšší súd... sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom tým, že sa vôbec nezaoberal jeho námietkami uvedenými v dovolaní, ktoré smerovali voči nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutiu odvolacieho súdu... (nedostatočnosť odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu videl sťažovateľ v tom, že odvolací súd v napadnutom uznesení iba konštatuje, že nový dôkaz, ktorý vznikol až po skončení pôvodného konania, nemôže byť dôvodom obnovy konania podľa ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho

poriadku...)). Najvyšší súd... sa navyše vôbec nezaoberal námietkami sťažovateľa smerujúcimi špeciálne voči rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania...

b) Najvyšší súd... prekročil rozsah preskúmania rozhodnutia odvolacieho súdu v dovolacom konaní a pri posudzovaní veci vychádzal z odlišného skutkového záveru ako obidva sudy nižších stupňov, a to navyše bez toho aby dal sťažovateľovi možnosť sa k takémuto novému posúdeniu veci vyjadriť.

Išlo o posúdenie dvoch otázok:

- či výpoveď Ing. A. M. v trestnom konaní zo dňa 15. 06. 2005 je novým dôkazom alebo novou skutočnosťou, ktorá vznikla až po vyhlásení rozsudku vo veci samej,

- či tento nový dôkaz alebo nová skutočnosť môže pre sťažovateľa privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.“

Podľa názoru sťažovateľa tým, že najvyšší súd „posúdil otázku, či ide o nový dôkaz alebo novú skutočnosť, inak ako sudy nižších stupňov napriek tomu, že táto otázka nebola predmetom predchádzajúceho konania a ani nebola v podanom dovolaní namietaná, zasiahol do práva sťažovateľa na súdnu ochranu, keďže výsledkom je tzv. prekvapivé rozhodnutie, ktoré rieši otázku dovtedy neriešenú, resp. nespornú. Zároveň porušil aj právo sťažovateľa vyjadriť sa k rozhodujúcim skutočnostiam pre posúdenie veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež v namietanom rozhodnutí sám posúdil, že predložený nový dôkaz (resp. skutočnosť) nie je spôsobilý privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Táto otázka však nebola predmetom posudzovania odvolacieho súdu a súd prvého stupňa dokonca dospel k presne opačnému záveru, že nový dôkaz je spôsobilý privodiť pre sťažovateľa priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej.

Preukázanie, že variantné návrhy dispozičného riešenia nepotvrdoval sťažovateľ, ale iná osoba, je dôležité pre posúdenie veci samej, keďže zadanie obsahu a rozsahu diela je podstatnou náležitosťou zmluvy o dielo. Vzhľadom na to, že predmetom konania vo veci samej bolo zaplatenie ceny za dielo, je podstatné, aby v konaní bolo preukázané kto a ako zadal rozsah diela, za vykonanie ktorého si navrhovateľka v pôvodnom konaní uplatňovala zaplatenie ceny diela vo výške 18.256,66 EUR /550.000,- Sk s prísl...

Dôvody obnovy konania boli na základe predloženého nového dôkazu dané, keďže tento nový dôkaz poskytuje minimálne možnosť, že v novom konaní po jeho posúdení

a zhodnotení vo vzájomnej súvislosti s dôkazmi vykonanými v pôvodnom konaní, bude rozhodnuté pre sťažovateľa priaznivejšie ako pôvodne. Pokiaľ sa v obnovenom konaní totiž preukáže, že sťažovateľ nepodpísal a neodsúhlasil variantné návrhy dispozičného riešenia, je možné, že právny základ nároku uplatňovaného navrhovateľkou bude posúdený inak a teda vo veci samej bude aj inak rozhodnuté.

Je vecou súdu konajúceho v obnovenom konaní, aby po právoplatnosti obnovy konania preskúmal, či tento nový dôkaz vo vzájomnej súvislosti s dôkazmi vykonanými v pôvodnom konaní odôvodňuje odlišné rozhodnutie vo veci samej.

Pravdepodobnosť možného nového rozhodnutia priaznivejšieho pre sťažovateľa bola teda v konaní pred súdmi nižších stupňov v dostatočnej miere preukázaná a odôvodnená. Pokiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k odlišnému záveru bez ohľadu na vyššie uvedení argumentáciu, jeho rozhodnutie nemá oporu v dôkazoch vykonaných súdom prvého stupňa a ním zistených právnych skutočnostiach...“.

Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo B. H. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 30/2011 zo dňa 15. júna 2012 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 30/2011 zo dňa 15. júna 2012 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd slovenskej republiky je povinný zaplatiť B. H. trovy právneho zastúpenia vo výške 323,50 EUR na účet advokáta JUDr. A. D. č. ú... do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Predseda najvyššieho súdu JUDr. Štefan Harabin podal 22. februára 2013 proti sudcovi ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi, ktorému bola vec sťažovateľa pridelená ako sudcovi spravodajcovi (ďalej len „sudca spravodajca“), trestné oznámenie a zároveň v televíznych reláciách televízie TA3 odvysielaných 21. februára 2013 a 11. marca 2013 formuloval proti nemu osobné invektívy. Sudca spravodajca v tejto súvislosti (aj keď sa zo subjektívneho hľadiska necítil byť predpojatý) listom z 28. marca 2013 (ďalej len „oznámenie“) oznámil tieto skutočnosti v zmysle § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu a zároveň ju požiadal, aby zabezpečila postup podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. aby predložila jeho oznámenie obsahujúce skutočnosti, ktoré by mohli zakladať jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vecí sťažovateľa, na rozhodnutie senátu ústavného súdu, ktorý je o ňom príslušný rozhodnúť v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu.

O oznámení sudcu spravodajcu rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 367/2013-8 z 5. júna 2013 tak, že sudcu spravodajcu z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľa nevyhlásil. Označené uznesenie bolo sudcovi spravodajcovi doručené 21. júna 2013. Z uvedeného dôvodu IV. senát ústavného súdu v období od 28. marca 2013 do 21. júna 2013 nemohol vo veci sťažovateľa konať a rozhodovať.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Podľa petitu sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 30/2011 z 15. júna 2012. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že čl. 46 ods. 4 ústavy nezaručuje žiadne základné právo, ale má charakter ústavnej blankety, prostredníctvom ktorej ústavodarca ustanovil zákonodarcovi povinnosť prijať zákon, ktorý upraví „Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane...“. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Pri predbežnom prerokovaní sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či možno považovať sťažnosť sťažovateľa za opodstatnenú z hľadiska jeho kľúčovej sťažnostnej argumentácie, podľa ktorej sa najvyšší súd ako dovolací súd v napadnutom uznesení nedostatočne vysporiadal s jeho dovolacími námietkami týkajúcimi sa nesprávneho právneho posúdenia jeho návrhu na obnovu konania krajským súdom.

V nadväznosti na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ich integrálnou súčasťou je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), z ktorej vyplýva, že „právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Obdobne ESLP v rozsudku *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B, uviedol, že „právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci.“.

V súlade s uvedeným je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôkazy, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06).

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti poukazuje aj na svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné alebo neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami a slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecného súdu, prípadne postupom, ktorý mu predchádzal.

Ústavný súd v tejto spojitosti uvádza, že podľa svojej stabilnej judikatúry (II. ÚS 54/02) je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je zásadne spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, v tomto prípade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktoré upravujú prípustnosť obnovy konania, tak ako sa toho domáha sťažovateľ. Súčasne ústavný súd zdôrazňuje, že reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v konaní o obnovu konania nemožno spájať s povinnosťou všeobecných súdov (v danom prípade krajského súdu a tiež najvyššieho súdu) preberať skutkové a právne názory účastníka konania, ktorý sa domáha jeho obnovy.

Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu ním označených práv došlo tým, že najvyšší súd sa riadne nevysporiadal s jeho námietkami vznesenými v dovolacom konaní proti rozhodnutiu krajského súdu, ktorý zamietol jeho návrh na obnovu pôvodného konania vedeného pred okresným súdom o zaplatenie vymáhanej sumy s príslušenstvom, ktoré skončilo v jeho neprospech. Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší súd nenapravil pochybenia krajského súdu, ktorého zmeňujúce uznesenie z 31. januára 2011 vychádzalo podľa jeho tvrdenia z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP], a tiež namietal, že vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia po oboznámení so skutkovým stavom zisteným okresným súdom a právnymi závermi z neho vyplývajúcimi poukázal na vecné a právne dôvody, na základe ktorých krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu tak, že návrh sťažovateľa na obnovu pôvodného konania zamietol, pričom v tejto súvislosti najmä uviedol:

„K tomuto záveru dospel (krajský súd, pozn.) z dôvodu, že skutočnosti a dôkazy je potrebné považovať za nové vtedy, ak ich účastník konania napriek tomu, že v čase pôvodného konania objektívne existovali nemohol bez svojej viny použiť. Keďže dôkaz,

ktorým žalovaný odvodil návrh na obnovu nemá takýto charakter, nakoľko samotný žalovaný uvádza, že dôvodom návrhu na obnovu konania je dôkaz produkovaný v trestnom konaní, ktorý vznikol po tom, čo vyhlásený rozsudok napadnutý návrhom na obnovu konania. Nakoľko výsluch žalobkyne ako svedkyne bol vykonaný pred OR PZ Bratislava III. až 15. júna 2005 a napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. 03. 2005, odvolací súd dospel k záveru, že žalovaným označený dôkaz, ktorý v pôvodnom konaní neexistoval, nemožno zaradiť medzi dôvody oprávňujúce povoliť v zmysle ustanovenia § 228 ods. 1 O. s. p. obnovu konania.“

Po oboznámení s podstatou argumentácie sťažovateľa vyjadrenou v jeho dovolaní a vyjadrením žalobkyne k dovolaniu najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Predmetom dovolania je právoplatné uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd prvostupňové rozhodnutie, ktorým bol návrh žalovaného na obnovu konania povolený zmenil a návrh na obnovu konania zamietol.

Základnou otázkou pre posúdenie správnosti právoplatného odvolacieho rozhodnutia je či dôvod, ktorým žalovaný odôvodnil jeho návrh na povolenie obnovy konania má charakter nových skutočností a dôkazov, ktoré účastník konania napriek tomu, že v čase pôvodného konania objektívne existovali, nemohol bez svojej viny použiť.

Z návrhu na obnovu konania je zrejmé, že žalovaný za skutočnosť a dôkaz, ktorý bez svojej viny nemohol použiť a ide o nový dôkaz, ktorý môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie označil dôkaz produkovaný v trestnom konaní, ktorý vznikol až po tom, ako bol vyhlásený rozsudok napadnutý návrhom na obnovu konania, keďže výsluch žalobkyne ako svedkyne bol vykonaný pred OR PZ B. pod sp. zn. ORP-547/1-OEK-83 2005 dňa 15. júna 2005 a napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. 3. 2005.

Z dokladu označeného ako „zápisnica o výsluchu svedka“ založený v spise na č. listu 20, je zrejmé, že Ing. A. M. /v tomto spore žalobca/ bola vypočutá ako svedkyňa v trestnej veci podvod podľa ustanovenia § 250 ods. 1, ods. 4 písmeno b/ TZ v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona, kde vo vyjadrení svedka k veci uviedla, že v marci roku 2000 ju kontaktoval L. H. ako konateľ spoločnosti E., s. r. o. B. ohľadom toho, že sa dopyčul, že spoločnosť A., s. r. o. má možnosť na... č... realizovať nadstavbu podkrovia s tým,

že spoločnosť A., s. r. o. má troch spoločníkov a konateľov, z ktorých jedným bola Ing. A. M. a že pri príprave inominátnej zmluvy sa dozvedela od L. H., že zmluvnou stranou nebude spoločnosť E., s. r. o., ale súkromná osoba, jeho brat B. H. Potvrdila, že sa zoznámila s B. H. ako aj skutočnosť, že inominátna zmluva bola aj podpísaná medzi spoločnosťou A., s. r. o. a B. H. Z dôvodu, že B. H. oznámil, že nemôže plniť záväzky z tejto zmluvy a podľa zmluvy sa vykonávali súvisiace činnosti, po vzájomnej dohode boli vypracované následne dve zmluvy, návrhy s týkajúce sa realizácie G 17, a že tieto zmluvy boli aj B. H. podpísané, ale že si nespomína, či tieto zmluvy podpísala B. H. pred ňou, alebo právny zástupca B. H., JUDr. Ch., doniesol už tieto zmluvy B. H. podpísané. Vo svedeckej výpovedi Ing. A. M. potvrdila, že dňa 16. 06. 2000 boli podpísané variantné návrhy, ktoré pravdepodobne podpísal brat B. H., L. H., alebo B. H., nakoľko toto si nepamätá. Potvrdila, že B. H. jej navrhol dohodu o zániku zmluvy, s ktorou dohodou nesúhlasila, nakoľko už vo veci preukázala 100 % vecné plnenie, ktoré prevzatie B. H. potvrdil a do dnešného dňa jej dlhuje sumu 4 350 000 Sk.

Zo zápisnice z pojednávania v novom konaní o návrhu na povolenie obnovy konania zo dňa 14. 06. 2010 za prítomnosti B. H. /dôkaz v spise na liste č. 105/ z tvrdenia B. H. vyplýva, že nikdy nepodpisoval variantné návrhy a že nikdy jeho brata ako súkromnú osobu nesplnomocnil na úkony súvisiace s jeho zastupovaním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo žiadneho dôkazu predloženého v spise nezistil, že B. H. jeho podpis na zmluve popieral. Z jeho obrany je iba zrejme, že zmluva bola takého rozsahu, že pri jej podpísaní sa mala podieľať aj jeho manželka ako dotknutá účastníčka zo vzťahu z bezpodielového vlastníctva, ktorú obranu konajúci súd kvalifikoval v danej veci ako právne nedôvodnú. Z návrhu na povolenie obnovy konania nevyplýva, že B. H. žiadal vykonať dôkaz o tom, že zmluvu na základe ktorej bol nárok uplatnený on nepodpísal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní dokladov dospel k názoru, že dôvod, ktorým žalovaný odvodzoval jeho návrh na obnovu konania, je v podstate novou skutočnosťou, nie dôkazom. Ide však o novú skutočnosť, ktorá vzhľadom na jej charakter v novom konaní nemôže žalovanému privodiť lepšie rozhodnutie vo veci. Nová skutočnosť spočívajúca vo výpovedi žalobkyne v trestnom konaní sa týkala podpísania variantných návrhov a nie zmluvy, na základe ktorej bol nárok žalobou uplatnený. Zásadne nejde o novú skutočnosť preukazujúcu iný rozsah plnenia, za ktoré žalobkyňa jej právo na zaplatenie

ceny v spore uplatnila. V danom prípade nová skutočnosť uvádzaná žalovaným v jeho návrhu na obnovu konania s predmetom konania nesúvisí a nemôže pre neho privodiť lepšie rozhodnutie vo veci samej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§ 10a ods. 1 O. s. p./ na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu dospel k záveru, že odvolací súd dospel k správne mu záveru, že dôkaz, ktorým žalovaný odôvodnil jeho návrh na obnovu konania nemá charakter v zmysle ustanovenia § 228 ods. 1 O. s. p.»

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyšší súd ďalej uviedol, že „žalovaný v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania nespochybňoval jeho podpis na zmluve, z ktorej je predmetný návrh uplatnený, čo potvrdzuje aj vyhlásenie žalobkyne v zápisnici o výsluchu svedka keď uviedla, že s návrhom B. H. o zániku nesúhlasila. Pokiaľ B. H. mal záujem od zmluvy odstúpiť musel si byť vedomý skutočnosti, že zmluvu podpísal. Tvrdenie Ing. A. M. ohľadne neistoty, ktorý z bratov H. podpísal variantné návrhy podpísal, nemožno označiť za skutočnosť, alebo dôkaz, účastník konania bez svojej viny nemohol použiť ak, môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Skúmanie otázky, kto podpísal variantné návrhy, je pre dôvodnosť predmetného nároku bezpredmetná a jednoznačne nejde ani o skutočnosť, alebo dôkaz, ktorú bez svojej viny účastník konania v pôvodnom konaní nemohol použiť a mohla by neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej.“.

Vychádzajúc predovšetkým z citovaného, ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia konštatuje, že najvyšší súd sa s dovolacími námietkami sťažovateľa vysporiadal jasne a zrozumiteľne v rámci posudzovania dôvodov dovolania (zistiťovanie podmienok prípustnosti obnovy konania) a zistiťovaní prípadných väd konania (§ 241 ods. 2 a § 237 OSP).

Predmetom dovolacieho prieskumu bolo predovšetkým preskúmanie právneho záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého vo veci sťažovateľa neboli naplnené podmienky na obnovu pôvodného konania podľa § 228 ods. 1 OSP.

Obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno za podmienok ustanovených v zákone dosiahnuť nápravu vo veci, v ktorej nebol skutkový stav v pôvodnom konaní zistený úplne alebo správne. Návrhom na obnovu konania sa nemožno domáhať nápravy prípadných pochybení pri právnom posudzovaní veci alebo nesprávností procesnej povahy; na nápravu týchto nesprávností slúžia podľa povahy rozhodnutia a charakteru namietanej nesprávnosti iné opravné prostriedky. Vecná nesprávnosť rozsudku napadnutého návrhom na obnovu konania nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy konania podľa § 228 ods. 1 OSP (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 15/2000).

Konanie o obnove prebieha v dvoch fázach. V prvej z nich (*iudicium rescindens*) súd skúma, či je obnova konania procesne prípustná; návrhu na obnovu konania v tejto fáze súd buď vyhovie, alebo ho zamietne. Druhá fáza (*iudicium rescissorium*) predstavuje nové prerokovanie a rozhodnutie vo veci. Jedným z predpokladov procesnej prípustnosti návrhu na obnovu konania, na ktoré sa zameriava súd v prvej z uvedených fáz, je okrem iného existencia skutočností, rozhodnutí alebo dôkazov, ktoré ten, kto navrhuje obnovu konania, bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní [§ 228 ods. 1 písm. a) OSP], a ďalej možnosť vykonať dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní [§ 228 ods. 1 písm. b) OSP].

Dôvod prípustnosti obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) OSP sa uplatňuje v tých prípadoch, keď účastník konania nemohol bez svojej viny tvrdiť určitú skutočnosť alebo navrhnúť vykonanie určitého dôkazu, ktoré by pre neho mohli privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Nemožnosťou použiť skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy bez svojej viny v pôvodnom konaní sa rozumie nemožnosť vykonať dokazovanie v súdnom konaní alebo nemožnosť označiť či predložiť tieto skutočnosti, dôkazy alebo rozhodnutia účastníkom konania voči súdu (R 19/1975). Tak isto platí, že pokiaľ účastník zo svojej viny neuplatnil určitú skutočnosť v pôvodnom konaní, je vylúčený z ďalšieho jej uplatňovania aj s dôkazmi, ktoré majú túto skutočnosť preukázať (porovnaj napr. R 72/1954). Ustanovenie § 228 ods. 1 písm. a) OSP má ako dôvod obnovy konania na zreteli také skutočnosti a dôkazy, ktoré sú v porovnaní s pôvodným konaním nové, teda v dobe

pôvodného konania objektívne existujúce, ale z pohľadu účastníka konania vtedy nepoužiteľné bez toho, aby niesol vinu na tom, že o nich nevedel, prípadne nesplnil si povinnosť tvrdenia alebo povinnosť dôkaznú. O možnosť vykonať dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní [§ 228 ods. 1 písm. b) OSP], ide vtedy, keď účastník v pôvodnom konaní síce označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak ním navrhnuté dôkazy nemohol súd vykonať z dôvodu prekážok objektívneho charakteru. Ustanovenie § 228 ods. 1 písm. b) OSP sa vzťahuje na prípady, v ktorých účastník konania tieto dôkazy voči súdu v pôvodnom konaní použil (dôkazy označil a navrhol ich vykonanie), nemohli byť ale súdom (ktorý vykonáva dokazovanie – pozri § 122 ods. 1 OSP) vykonané preto, lebo tomu bránila nejaká objektívna prekážka.

Ústavný súd z dokumentácie, ktorú mal k dispozícii, zistil, že sťažovateľovi bol umožnený reálny prístup k súdu, keď všeobecné súdy (okresný súd, krajský súd i najvyšší súd ako dovolací súd) na základe ním podaného návrhu (na obnovu konania) v jeho veci konali a rozhodli. Vychádzajúc najmä z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako dovolací súd v ňom zrozumiteľne, uplatnením logického výkladu a ústavne akceptovateľným odôvodnením dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa neboli naplnené dôvody dovolania podľa § 241 ods. 2 OSP (pričom neprípustnosť dovolania v časti trov konania je zrejmá z jeho konštatovania, že *„prípustnosť dovolania je daná ustanovením § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.“*) a zároveň neboli naplnené podmienky obnovy konania podľa § 228 ods. 1 OSP, a preto dovolanie podľa § 243b OSP zamietol.

Ústavný súd zastáva názor, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd dostatočne prezentoval myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k zamietnutiu dovolania (že dôkaz, ktorým sťažovateľ odôvodnil svoj návrh na obnovu konania, nespĺňa podmienky vyplývajúce z § 228 ods. 1 OSP), a preto jeho právne závery vyslovené vo veci sťažovateľa nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré (v posudzovanom prípade, pozn.) zodpovedajú obsahu

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd navyše poukazuje aj na doterajšiu judikatúru ESLP, z ktorej možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (m. m. I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože ide o rozhodnutia, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru. Článok 6 ods. 1 dohovoru neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [bližšie pozri Svák, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina: Poradca podnikateľa 2003, s. 369 – 370; (m. m. IV. ÚS 382/09, IV. ÚS 403/09)].

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že námietky sťažovateľa proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 30/2011 z 15. júna 2012 sú zjavne neopodstatnené, keďže medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala reálnu možnosť na to, aby ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

Ústavný súd nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia poukazuje na svoje zistenie (z vyžiadaného spisu okresného súdu, pozn.), že medzičasom už na základe právoplatného rozhodnutia v pôvodnom konaní došlo v priebehu exekučného konania k zániku pohľadávky žalobkyne voči sťažovateľovi jej splnením.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2013